

LA REGULACIÓ INDEPENDENT DEL SECTOR AUDIOVISUAL ESPANYOL: UNA REFLEXIÓ SOBRE PROBLEMES, PERSPECTIVES I POSSIBILITATS

Joan Botella Corral*

---

* Joan Botella Corral, catedràtic de ciència política de la Universitat Autònoma de Barcelona i president de la Plataforma Europea d'Autoritats Reguladores (EPRA). Departament de Ciència Política de la Universitat Autònoma de Barcelona, edifici B, Campus UAB, 08193 Bellaterra, Cerdanyola del Vallès, joan.botella@uab.cat.
Article rebut el 17.12.2006.

Tota consideració sobre la situació de la regulació del sector audiovisual a Espanya ha de partir de dues afirmacions.

La primera és un lloc comú entre els estudiosos: la legislació espanyola sobre el sector audiovisual representa com poques les característiques d'una selva normativa espessa, desordenada i desproveïda de sentit. D'una banda, la ràdio segueix mancada de tota norma disciplinadora general, mentre que, de l'altra, la regulació de la televisió s'ha anat fent a través d'una successió de normes, concebudes com a aplicables a un sol tipus de transmissió televisiva (Llei de televisions privades, Llei de televisió local...), que es reproduïxen mimèticament les unes a les altres però que, precisament per això, hereten els vicis anteriors i segueixen mancades d'una visió global. Només per posar-ne un exemple: totes les televisions a Espanya, sigui quina sigui la seva titularitat i la seva cobertura geogràfica, tenen encara avui la consideració legal de «servei públic», tal com va quedar fixat a l'Estatut de Radio Televisión Española de 1981. Tota la producció legislativa posterior, incloses diverses lleis d'acompanyament dels pressupostos generals de l'Estat, ha mantingut aquesta ficció, tot i que era palesament manifest que l'era del monopoli estatal de la televisió havia quedat depassada.

La segona afirmació és menys coneguda que la primera, però hi està estretament lligada (i, m'ho temo, l'explica): Espanya és l'únic Estat europeu sense una autoritat reguladora independent del sector audiovisual. Les funcions d'administració de la legislació audiovisual corresponen, en el pla de l'Estat, a les autoritats del govern; i l'esquema ha estat reproduït, en els corresponents àmbits d'atribucions, per les comunitats autònomes, llevat de Catalunya, Navarra i Andalusia, on existeixen consells audiovisuals amb poders importants, homologables a les autoritats independents de la resta d'Europa (i homologats amb aquestes, com ho demostra la seva admissió en l'exigent associació que les reuneix, l'European Platform of Regulatory Authorities (EPRA), és a dir, *Plataforma Europea d'Autoritats Reguladores*, amb seu a Estrasburg).¹

I parlo d'Europa en el sentit de la «Gran Europa», que no inclou només els estats membres de la Unió Europea, sinó tots aquells que formen part del Con-

---

1. Es pot consultar útilment la seva pàgina web: www.epra.org. La problemàtica general de la regulació independent (i no limitada a l'àmbit audiovisual) està ben tractada en estudis generals, com ara Baldwin i Cave (1999), o bé Moran (2002). Una bona contribució espanyola, que examina a fons els casos d'Espanya i els Estats Units, és Gil (2002).

sell d'Europa. Fins i tot fora del continent europeu la situació espanyola comença a ser remarcable: en aquest terreny Espanya ha quedat per darrere de (sense cap ordre de preferència) Xile, Marroc, Estats Units, Israel, Moçambic, Sud-àfrica...

Òbviament, es pot afirmar que l'absència d'una autoritat independent no representa necessàriament una posició retardatària en relació amb d'altres països (més endavant tornarem sobre aquesta qüestió), en benefici d'una concepció més «judicialista» de la regulació audiovisual, o fins i tot d'una perspectiva obertament liberalitzadora i desreguladora. Però el que no té equivalent en les democràcies avançades actuals és el fet que les funcions regulatòries més bàsiques estiguin en mans de l'autoritat política. Les transformacions més recents en el panorama audiovisual espanyol han estat de la més alta transcendència: la modificació dels límits a la concentració empresarial en l'àmbit radiofònic, l'autorització d'una nova cadena de televisió d'abast estatal (denominada *La Sexta*) o la modificació del títol de concessió d'una altra per permetre-li l'emissió en obert i no en forma codificada com fins en aquell moment (l'anteriorment denominada *Canal Plus*, que ara ha passat a ser *Cuatro*) són exemples de decisions de gran transcendència, amb impacte sobre la concurrència, sobre el mercat publicitari o sobre els continguts de la programació televisiva, però que han estat adoptades en exclusiva pel Govern, i responent, es pot esperar, a la lògica amb què els governs adopten aquestes decisions: una lògica primordialment política.

Es tracta, doncs, d'una situació excepcional, analitzada per molts observadors i per les mateixes autoritats polítiques: ja l'any 1995 el Senat va aprovar per unanimitat les conclusions de la denominada Comissió Camps (per la senadora per Barcelona Victòria Camps), sobre els continguts televisius, que, entre les seves recomanacions, hi comptava la creació i la posada en marxa d'un organisme regulador independent.

Especular sobre les raons del retard seria inapropiat i, probablement, no permetria grans descobertes originals. Més interès pot tenir, però, examinar, a partir de l'experiència comparativa amb altres països, quines són les dificultats que es plantegen avui per a la creació d'un organisme de regulació del sector audiovisual. El conjunt de transformacions en curs en el sector audiovisual (tant en el pla intern com en l'àmbit internacional) fan que la realitat a què la nova autoritat s'hauria d'enfrontar tingui unes característiques i inclogui uns reptes que exigeixen una reflexió renovada.

Em permeto ordenar aquestes noves circumstàncies en tres diferents ordres de qüestions.

En primer lloc, cal fer referència a *dificultats de caràcter constitucional*. La Constitució de 1978 distingeix molt clarament entre telecomunicacions i mitjans de comunicació social. Pel que fa a les primeres, la competència és exclusiva de l'Estat, en línia amb els compromisos internacionals assumits pels estats europeus pel que fa a la gestió de l'espai radioelèctric. En canvi, els mitjans de comunicació social constitueixen un àmbit de competència compartida, ja que l'Estat té atribuïda la competència sobre la regulació dels aspectes bàsics de la matèria, a més de la responsabilitat sobre els mitjans de comunicació dels quals és titular, i dels que tenen el conjunt del país com a àmbit de cobertura, mentre que, per la seva part, les comunitats autònomes tenen reconeguda una competència exclusiva en relació amb la cultura en el seu àmbit territorial, referència que inclou tota forma de radiodifusió.²

Aquella distinció constitucional s'adiu malament amb l'evolució general del sector audiovisual a escala internacional, caracteritzada per la denominada *convergència*. Amb aquest terme s'al·ludeix a la creixent integració entre xarxes de comunicació i serveis de comunicació, entre infraestructures i continguts audiovisuals. Tots dos mons estaven ben separats, a partir de la famosa distinció entre comunicació «punt a punt», pròpia de les telecomunicacions, i comunicació «punt-multipunt», o «d'un a molts», pròpia del món de la radiodifusió. Però els processos de convergència, primerament entre etapes del procés comunicatiu i, després, entre empreses de tots dos àmbits, ha esborrat o difuminat aquesta distinció: com es pot qualificar la captació de programes de televisió a través d'Internet? O el fet que les companyies telefòniques més tradicionals estiguin fent servir les xarxes de banda ampla per difondre programes televisius o obres cinematogràfiques? La digitalització elimina barreres entre serveis i els aproxima de manera significativa: la utilització del telèfon mòbil com a terminal d'ordinador, com a aparell de ràdio o com a televisor portàtil, procés que ja està en funcionament, o almenys en fase de prova en molts països, constitueix la forma extrema de la personalització de la radiodifusió. Estem a un pas de la televisió a la carta, de la situació en què

---

2. Vegeu aquesta dimensió, més abundantment discutida, a Antoni Milian *et al.* (2004), en què es reflexiona a partir del cas català. En termes més generals, hom pot veure Tornos (1999) o bé Rallo (2000).

l'espectador podrà veure *qualsevol cosa, en qualsevol moment, amb qualsevol aparell*.

Aquest procés està carregat de conseqüències regulatòries: la protecció dels menors, per posar-ne un sol exemple, fonamentada convencionalment en l'obligació d'emetre certs continguts en certs horaris restringits, queda seriosament tocada quan la noció d'horari s'evapora, quan serà l'espectador qui decidirà lliurement en quin moment podrà consumir un cert programa.

En un to menor, l'erosió de la distinció entre telecomunicacions i radiodifusió afecta també la situació dels organismes reguladors d'estats federals. Bèlgica o Alemanya no tenen una autoritat reguladora a escala nacional, sinó que les autoritats de l'audiovisual estan situades al nivell dels *länder* (Alemanya) o de les comunitats (Bèlgica); el procés de convergència pot induir fàcilment una centralització de la situació. A *sensu contrario*, els països que han avançat més en el procés de convergència, fonent en una sola autoritat la regulació de les telecomunicacions i la regulació audiovisual, ho han fet en les mans d'un únic regulador integrat (Ofcom a Gran Bretanya o a Suïssa, Agcom a Itàlia).³

L'aproximació entre telecomunicacions i sector audiovisual dona lloc també a un important conjunt de transformacions que em permetré denominar *culturals*, fet que constitueix el segon ordre de dificultats. Potser és una coincidència o potser una conseqüència ineluctable del procés, però en tot cas el procés de convergència comporta la difusió (entre operadors, entre reguladors, entre analistes, entre autoritats de la UE...) d'una actitud, per dir-ho breument, desreguladora. Els símptomes en són molts, com s'ha vist a l'entorn de l'elaboració d'una nova directiva reguladora de la televisió a escala de la UE (que en el moment d'escriure aquestes ratlles està sent discutida al Parlament Europeu). Potser la línia de raonament més clara és la següent: l'extensió de l'oferta radiofònica i televisiva, gràcies als nous desenvolupaments tecnològics (televisió digital, Internet, banda ampla) fa a la vegada inviable i innecessari mantenir els vells esquemes de regulació de continguts detallista i minuciosa.

---

3. Sobre les característiques dels organismes reguladors audiovisuals, es pot consultar, per exemple, Robillard (1996), que serveix com una bona il·lustració del punt de partida; i la recollida d'informació feta pel Consell d'Europa, Council of Europe (2003).

Inviabile: mentre els telespectadors captaven mitja dotzena de canals era possible mantenir un seguiment detallat de, per exemple, quants minuts de publicitat per hora s'emeten o quantes vegades és esmentat cada líder polític en els programes informatius. Però quan l'oferta televisiva s'ha multiplicat i s'ha arribat a la recepció gratuïta de centenars de canals televisius, aleshores esdevé impossible voler mantenir aquesta supervisió enciclopèdica, detallada, del conjunt de l'oferta.

I, a la vegada, innecessari: en règim d'oligopoli, les possibilitats d'influir sobre l'opinió pública són altes, i les possibilitats d'escapatorià que té l'espectador són escasses (fora de l'opció radical de tancar el televisor). Com és ben conegut, i com succeeix en tots els mercats, la competència en règim d'oligopoli tendeix a oferir productes molt similars, poc diferenciats i de qualitat mediocre. En canvi, quan s'expandeix l'oferta, es produeixen diversos fets en cadena: cap operador, per ell sol, pot arribar a un tant per cent significatiu del públic (reduint, per tant, les possibilitats d'influir significativament sobre l'opinió pública); l'estratègia més idònia per cada operador ja no és la d'aspirar a ofertes atractives per a un públic massiu, sinó d'afinar productes especialitzats que apunten a un determinat sector del públic (vetes de mercat especialitzades: canals temàtics, informatius, musicals, etc.).

En poques paraules: l'increment de la competència dóna més possibilitats a l'espectador de trobar exactament el que busca, fugint de les estratègies abusives dels grans operadors, que perden les possibilitats d'influir de forma significativa en el mercat. A la vegada, aquests es veuen obligats a afinar les seves estratègies i les seves ofertes de programació, per adequar-se millor als gustos dels espectadors, assegurant-se així una qualitat més alta de la programació i més satisfacció dels gustos i les necessitats dels espectadors.

En tot cas, la conseqüència d'aquests dos raonaments és la mateixa: cal desregular. En un mercat d'abundant oferta, en el qual ens apropem a una situació de perfecta competència, la regulació és indesitjable.

Ja sigui pel predomini ideològic de visions liberalconservadores, per la difusió d'un cert *zeitgeist* o com a conseqüència de l'intens lobbisme de les grans empreses europees de televisió, aquesta visió s'ha difós àmpliament en els últims anys: és clar que s'ha produït un visible retrocés de la noció tradicional ("francesa", si es vol) de regulació, centrada en la regulació dels continguts, per

passar a una noció més lleugera (deliberadament suggerida per la generalització de termes com ara *light touch*, *soft law* o similars, així com una deriva generalitzada cap a mecanismes de coregulació, o fins i tot d'autoregulació sectorial), orientada a regular gairebé exclusivament l'accés a la condició d'operador audiovisual, concebut ja no com una concessió dels poders públics, sinó com l'exercici d'un dret fonamental per part d'un ciutadà (el titular de l'empresa audiovisual). Accés, a més, poc regulat (es pot observar, per exemple, una relaxació de les regles restrictives de la concentració empresarial, o el considerable desinterès de la Comissió Europea a l'entorn d'aquests mateixos temes), i només sotmès a unes condicions molt bàsiques i generals.⁴

Aquesta referència ens condueix, finalment, fins al tercer bloc de consideracions: les que podem denominar *les dificultats d'ordre polític*. Com ja queda indicat, el Senat espanyol va acordar per unanimitat la necessitat de crear el Consejo Español de los Medios Audiovisuales. Però des d'aleshores, malgrat els dos processos d'alternança governamental registrats, els successius governs no han presentat cap projecte sobre el tema, tot i que han circulat diversos avant-projectes que preveien la creació d'una autoritat reguladora del sector, bé en termes de la creació d'una autoritat *ex novo*, bé mitjançant la possibilitat de l'ampliació de les funcions de la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions.⁵

L'absència d'una autoritat reguladora a escala general ha permès, com és ben sabut, la creació d'autoritats a escala de comunitat autònoma. Ja hem observat com la divisió competencial existent a Espanya, i la vinculació de la radiodifusió a l'àmbit de la cultura —on les comunitats autònomes tenen com-

---

4. L'organisme que ha anat més lluny en aquesta direcció és l'Ofcom britànica. En el seu informe anual 2004-2005 (Ofcom, 2005), el seu president, Sir David Currie, escriu: «Uns mercats que funcionin eficaçment, més que no pas la regulació, són el mitjà més eficaç d'aportar innovació i creixement al sector, i més tria i qualitat per als espectadors i els ciutadans [...]. L'Ofcom actua amb un prejudici contra la intervenció [...]» (pàg. 3).

Encara en el mateix informe, el director executiu d'Ofcom escriu, de manera gairebé paradoxal: «[...] La nostra ambició és la de ser un regulador desregulador (*deregulating regulator*) en tot allò on sigui possible» (pàg. 8).

De fet, la mateixa Llei de comunicació audiovisual de Catalunya, de desembre de 2005, està en bona part impregnada d'aquest tipus de referències, almenys en algun dels seus títols (però, significativament, no en d'altres, com ara els relatius a les obligacions lingüístiques dels operadors, la inserció d'espais publicitaris, etc.).

5. Sobre la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions hi ha un cert gruix de bibliografia. Per exemple, Chillón i Escobar (2001).

petències exclusives—, justifiquen l'adopció d'aquests organismes a les diverses comunitats autònomes. Però un segon factor ho ha fet, a més, necessari: l'existència d'un extraordinàriament nombrós sector audiovisual local i autonòmic. En el pla autonòmic, l'existència de canals de titularitat pública dependents del govern de la comunitat ha estat motiu continu de polèmica política, fet que ha portat en alguns casos (a Catalunya primer, i posteriorment a Navarra i Andalusia) a posar en marxa mecanismes de regulació independent, més enllà dels tradicionals (i insuficients) instruments de control parlamentari. A més, es registra, cosa que constitueix un fet completament sense equivalents en altres països, l'existència d'un extens sector de comunicació local, tant de titularitat pública (municipal) com privada, molt sovint sense processos formals de concessió i en una situació generalitzada d'al·legalitat.

Situació, doncs, complexa, respecte de la qual la necessitat de regulació és manifesta. Però, en aquest punt, l'element que ho ha dificultat ha estat la forma d'interacció entre l'escena política i el sistema dels mitjans. La vinculació dels grans grups de comunicació a determinats actors polítics pot ser més o menys reconeguda, però és manifesta des de la guerra de les plataformes de televisió digital, el 1997, fins al protagonisme assolit per la cadena COPE en el món conservador o tot el que va succeir en els dies immediatament posteriors als atemptats de Madrid de març del 2004. La mateixa intervenció del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, emetent un argumentat però contundent informe sobre els continguts emesos per la Cadena Popular (COPE), de titularitat de la Conferència Episcopal Espanyola, el desembre del 2005, va ser probablement el factor decisiu per, en mostrar el grau de politització de la qüestió, excloure-la de l'agenda legislativa immediata (ja que, com és natural, no és viable crear un organisme de regulació en un context en què els mitjans rebutgen aquesta possibilitat i no hi ha un consens elemental entre els dos primers partits polítics).

Però, si les consideracions polítiques són rellevants, no poden ser decisives, ni han de tenir un impacte que vagi més enllà de retardar la creació i posada en marxa d'un organisme com el descrit. Al costat dels interessos dels operadors audiovisuals, cal introduir un altre bloc d'interessos: els del conjunt del públic radiofònic i televisiu, massa sovint oblidat i menystingut. No és demagògia observar que, en definitiva, el públic —o l'audiència— no és més que la denominació col·lectiva dels ciutadans.

Ara bé, el voluntarisme polític i regulador no pot ser la via d'aproximació a la qüestió; és indispensable respondre a dues preguntes. En primer lloc, atès el context tecnològic i empresarial a què ens hem referit breument, és viable la introducció *ex novo* d'un organisme regulador? I, si la resposta fos positiva, i tenint en compte les característiques constitucionals del sistema espanyol, com es podria estructurar?

Pel que fa a la qüestió de l'impacte de la digitalització i de la convergència tecnològica sobre la regulació audiovisual (que, recordem-ho, en multiplicar exponencialment l'oferta audiovisual farien innecessària l'acció regulatòria), cal observar que encara tenen un impacte molt limitat sobre el paisatge audiovisual espanyol. Segons les últimes dades disponibles (vegeu la taula 1), l'impacte de la televisió convencional segueix sent àmpliament predominant, i afecta més del 90% del públic. És molt reduïda la proporció d'espectadors amb accés efectiu a ofertes televisives més àmplies i diversificades. Una imatge similar s'obté si examinem un altre indicador: la destinació de la inversió publicitària, que és, com és obvi, molt sensible a l'impacte real dels operadors; doncs bé (vegeu la taula 2), la inversió publicitària en mitjans televisius no convencionals no arriba al 3% de la inversió total en publicitat televisiva.

Predomini absolut, doncs, de la televisió convencional generalista, en la qual segueix plenament en vigor una situació d'oligopoli que permet comportaments abusius per part dels operadors televisius (excessos publicitaris, programacions indesitjables, manca de respecte a les regles de protecció dels menors). A més, i en aquest marc, segueix tenint una quota molt important (tot i que varia considerablement entre comunitats autònomes) la televisió de titularitat pública, en situació de fortes dificultats financeres i, a la vegada, en una situació de dependència governamental, respecte de la qual els mecanismes tradicionals de control parlamentari s'han mostrat, de forma reiterada, completament insuficients.

Davant d'aquest panorama, el limitat impacte de la televisió de pagament (a més, en règim de monopoli), el molt escàs abast de la difusió de televisió per banda ampla (cable o ADSL) o el caràcter només experimental d'altres formes de difusió obliguen a assenyalar, per consideracions de realisme, que el panorama de la televisió a Espanya no és encara un panorama modernitzat, digitalitzat, sinó un panorama enormement retardat i encara caracteritzat per una oferta molt limitada. Si tornem a la taula 1, es pot observar que la possibilitat de les te-

levisions de tipus convencional d'influenciar l'opinió pública (justificació clàssica de l'activitat reguladora) és significativa.⁶

La important quota de les televisions públiques, i la seva delicada situació financera, és una raó addicional en favor de l'existència d'un organisme regulador: el necessari redreçament de les seves finances, i la consegüent redefinició de les funcions i els continguts del sector públic, no poden ser decidits només des de les instàncies politicogovernamentals ni tampoc des de consideracions exclusivament financeres.

Per tant, i sense necessitat d'entrar (almenys per ara) en la disputada qüestió de la seva possible intervenció sobre continguts, com, per exemple, l'emissió de continguts que puguin perjudicar el desenvolupament psíquic o moral dels menors, o bé el respecte al principi del pluralisme polític (camps on, sigui dit de passada, tots els reguladors audiovisuals europeus tenen importants atribucions), és palesa la necessitat, i gosaria dir la urgència, de la creació d'una autoritat reguladora audiovisual amb poders sobre el conjunt de l'Estat. Ara bé, quines característiques hauria de tenir aquest organisme?⁷

És indispensable, en primer lloc, el caràcter d'independència de l'autoritat, tant en termes institucionals com en relació amb l'estatut personal dels seus membres. Per tant, cal recórrer al conegut repertori de requeriments establerts a l'entorn d'incompatibilitats, caràcter d'experts dels membres que la integren, procediment de designació, etc. Val la pena, però, observar que aquests requisits són *necessaris* però no són *suficients*: és manifest que altres autoritats regulatòries independents existents a Espanya viuen circumstàncies difícils i fortes contestacions, malgrat aquests requisits de caràcter formal.

La principal qüestió, però, sobre la qual caldria reflexionar és una altra: com articular institucionalment la distribució de competències entre Estat i comunitats autònomes, especialment si hom té en compte que algunes comunitats ja han creat organismes d'aquest tipus.

---

6. Per limitar-nos a l'àmbit de la influència política dels mitjans en els sistemes democràtics europeus, és útil veure el petit manual de Lange (1999), la síntesi publicada per l'Observatori Europeu de l'Audiovisual (2004); és interessant, tot i que exagerat, el conegut pamflet de Sartori (1997).

7. És interessant veure el recull d'opinions de professionals, experts i estudiosos editat per Arnanz, García Castillejo i González (2004).

Cal observar que el dret comparat no ofereix, en aquest punt, respostes unívokes. Bèlgica i Alemanya tenen organismes reguladors d'escala territorial limitada, però no autoritats d'abast «nacional»: no existeix un regulador belga o alemany. Les funcions de regulació dels operadors d'abast general són conduïdes de forma federada entre els diversos reguladors territorials (a escala de comunitat a Bèlgica, o dels *länder* en el cas alemany), en interacció amb el Govern central pel que fa a les qüestions relatives a les telecomunicacions (utilització d'espectre, freqüències, etc.). En canvi, altres països federals, com ara Àustria, Suïssa o els Estats Units d'Amèrica tenen una autoritat única federal (Oficina de les Comunicacions, en els dos primers casos, i Comissió Federal de Comunicacions en el cas americà), amb algunes delegacions territorials de caràcter subordinat per al seguiment dels àmbits locals.

En el cas espanyol, sembla irreversible l'existència d'autoritats de caràcter autonòmic, i no sembla viable plantejar que aquestes autoritats poguessin ser suficients, fent innecessari un organisme a escala general espanyola. Dues opcions semblen viables, en termes realistes:

a) Atribuir les funcions de regulació audiovisual general a la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions, però assegurant-ne la cooperació amb les autoritats autonòmiques, amb la finalitat de fixar uns mínims comuns compartits (ja que la definició de com entendre els drets dels oients o telespectadors no hauria de variar entre territoris).

b) Estendre la figura al conjunt de les autoritats autonòmiques (amb la dificultat que representa el fet que les comunitats autònomes tenen competència exclusiva pel que fa a la definició de la respectiva estructura institucional), i assegurar la presència de representants d'aquestes autoritats en el si de l'autoritat d'àmbit general espanyol, que es podria integrar en dos col·legis diferents: un de més reduït, designat per les Corts Generals, i un de més ampli, on s'incorporesin aquells representants. El col·legi més restringit s'encarregaria de la gestió i l'adjudicació de les llicències i concessions a escala general espanyola, mentre que el col·legi ampliat seria el que elaboraria la doctrina general respecte dels continguts, asseguraria el seguiment de les programacions, etc.

Encara que aquesta qüestió pugui semblar exclusivament *de lege ferenda*, em sembla una qüestió molt urgent i important; altrament, una solució exclusivament central, que funcionés amb les lògiques partidistes d'altres organismes

reguladors, generaria una dinàmica recentralitzadora i no serviria, en definitiva, per superar la condició excepcional de la situació espanyola.

Taula 1. L'audiència de les televisions a Espanya, 1990-2005, en percentatge d'espectadors (reagrupaments per grans categories)

	1990	1998	2005
TVE (1r i 2n canals)	72,6	34,4	25,4
Operadors privats (Tele 5, Antena 3, Canal +)	10,5	45,6	45,2
Canals autonòmics	16,4	16,6	17,6
Altres (locals, satèl·lit)	0,5	3,5	11,8

Font: Gabinete de Estudios de Comunicación Audiovisual, *Anuario de la Televisión 2005*.

Taula 2. Distribució de la inversió publicitària a les televisions espanyoles, 2005, en milions d'euros (reagrupaments per grans categories)

TVE	24,0%
Televisions privades	60,5%
Canals autonòmics	13,0%
Altres (locals, satèl·lit)	2,5%

Referències

- Arnanz, C. M.; García Castillejo, A.; González, B. (2004) *¿Queréis un buen Consejo? El sector ante el Consejo Audiovisual*. Madrid: Sepi – Academia de las Ciencias y Artes de la Televisión.
- Baldwin, R; Cave, M. (1999) *Understanding regulation: Theory, Strategy and Practice*. Oxford: Oxford University Press.
- Chillón Medina, J. M.; Escobar Roca, G. (2001) *La Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones*. Madrid: Dykinson.
- Council of Europe – Directorate General of Human Rights, Media Division (2003), *An overview of the rules governing broadcasting regulatory authorities*. Strasbourg: Council of Europe / Conseil de l'Europe. (Document de referència DH-MM (2003) 007).
- Gil, O. (2002) *Telecomunicaciones y política en Estados Unidos y España (1875-2002)*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.

- Lange, Y. (1999) *Media and elections Handbook*. Strasbourg: Council of Europe Publishing / Éditions du Conseil de l'Europe.
- Milian Massana, A. (dir.) (2004) *El Consell de l'Audiovisual de Catalunya*. Barcelona: Institut d'Estudis Autonòmics.
- Moran, M. (2002) «Review article: Understanding the Regulatory State». *British Journal of political Science*, 32, p. 391-413.
- Observatoire Européen de l'Audiovisuel (2004) *Débat politique et rôle des médias – IRIS Spécial*. Strasbourg: OEA – Conseil de l'Europe.
- Office for Communications (2005) *Ofcom. Annual Report and Accounts (1 April 2004-31 March 2005)*. London: Ofcom.
- Rallo, A. (2000) *Pluralismo informativo y Constitución*. València: Tirant lo Blanch.
- Robillard, S. (1996) *Television in Europe: Regulatory bodies – Status, functions and powers in 35 European countries*. London: John Libbey.
- Sartori, G. (1997) *Homo videns. Televisione e post-pensiero*. Roma – Bari: Laterza.
- Tornos Mas, J. (1999) *Las autoridades de regulación de lo audiovisual*. Madrid: Marcial Pons.

RESUM

Revista catalana de dret públic, 34, ISSN 1885-5709, 2007

Font de la classificació: Classificació Decimal Universal (CDU)

Font dels descriptors: paraules clau facilitades pels autors

316.77(460)

Joan Botella Corral, catedràtic de ciència política (UAB) i president de la Plataforma Europea d'Autoritats Reguladores (EPRA)

ca La regulació independent del sector audiovisual espanyol: una reflexió sobre problemes, perspectives i possibilitats

p. 15-29

L'article examina la situació de la regulació audiovisual a Espanya (l'únic país europeu sense una autoritat independent en el sector), i els reptes plantejats pel nou context dels mitjans: convergència tecnològica, concentració, europeïtzació. Tot i que alguns

d'aquests desenvolupaments poden dificultar la creació d'una autoritat reguladora, els principals arguments són politicoculturals. Igualment, cal examinar la integració o cooperació entre autoritats reguladores dels diversos nivells territorials.

Paraules clau: reguladors independents; convergència; europeïtzació; federalisme.

RESUMEN

Revista catalana de dret públic, 34, ISSN 1885-5709, 2007

Fuente de la clasificación: Clasificación Decimal Universal (CDU)

Fuente de los descriptores: palabras clave facilitadas por los autores

---

316.77(460)

Joan Botella Corral, catedrático de ciencia política (UAB) i presidente de la Plataforma Europea de Autoridades Reguladoras (EPRA)

ca La regulació independent del sector audiovisual espanyol: una reflexió sobre problemes, perspectives i possibilitats

es La regulación independiente del sector audiovisual español: una reflexión sobre problemas, perspectivas y posibilidades

p. 15-29

El artículo examina la situación de la regulación audiovisual en España (único país europeo sin una autoridad independiente en el sector), y los retos planteados por el nuevo contexto de los medios: convergencia tecnológica, concentración, europeización. A pesar de que algunos de estos desarrollos pue-

den dificultar la creación de una autoridad reguladora, los principales argumentos son político-culturales. Igualmente, hay que examinar la integración o cooperación entre autoridades reguladoras de los diversos niveles territoriales.

Palabras clave: reguladores independientes; convergencia; europeización; federalismo.

ABSTRACT

Revista catalana de dret públic, 34, ISSN 1885-5709, 2007

Classification source: Universal Decimal Classification (UDC)

Key words source: Key words are given by the authors

316.77(460)

Joan Botella Corral, chaired professor of Political Science (UAB) and president of the European Platform of Regulatory Authorities (EPRA)

ca La regulació independent del sector audiovisual espanyol: una reflexió sobre problemes, perspectives i possibilitats

en *The Independent Regulation of the Spanish Audiovisual Sector: a Reflection on Problems, Perspectives and Possibilities*

p. 15-29

Paper discusses the practice of broadcasting regulation in Spain (only European country without an independent regulatory authority) and the challenges triggered by the new media context: technological convergence, consolidation, Europeanisation. Although

some of these new developments may difficult the creation of a Spanish NRA, the main issues are political-culture related. The integration or cooperation between regulatory authorities at different territorial levels is also discussed.

Key words: independent regulatory authorities (NRA's); convergence; europeanisation; federalism.

